

Wytyczne dotyczące wymagań w zakresie bezpieczeństwa informacji dla wykonawców zewnętrznych realizujących prace zlecone przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju**1. Cel**

Celem dokumentu jest określenie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa informacji, w posiadanie których wejdzie wykonawca zewnętrzny w trakcie realizacji zleconych prac na rzecz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (dalej: „Centrum”).

2. Zakres

Zapisy niniejszego dokumentu:

1. powinni uwzględniać pracownicy uczestniczący w procesie udzielenia zamówienia lub nawiązania współpracy na podstawie innej formy cywilnoprawnej na usługę/zamówienie związane z przetwarzaniem informacji;
2. powinni stosować wszyscy wykonawcy zewnętrzni realizujący prace na rzecz Centrum, związane z przetwarzaniem informacji;
3. należy stosować we wszystkich umowach z wykonawcami zewnętrznymi, których przedmiot jest związany z ochroną informacji.

3. Postanowienia ogólne

1. Niniejszy dokument:
 - 1) określa zakres obowiązków i odpowiedzialności wykonawców zewnętrznych w zakresie bezpieczeństwa informacji;
 - 2) obejmuje swoim zakresem wszystkich użytkowników wykonawców zewnętrznych, mających dostęp do systemów informatycznych (dalej jako: „System Informatyczny NCBR”) oraz informacji przetwarzanych na rzecz Centrum.
2. Wykonawca zewnętrzny przed podjęciem prac na rzecz Centrum, które wiążą się z przetwarzaniem informacji lub dostępem do Systemu Informatycznego NCBR powinien spełnić wymagania zawarte w niniejszym dokumencie.
3. Przed rozpoczęciem przetwarzania informacji należących do Centrum wykonawca zewnętrzny powinien spełnić następujące warunki:
 - 1) podpisać umowę o zachowaniu poufności, której wzór określa załącznik nr 2;
 - 2) w przypadku przetwarzania danych osobowych podpisać umowę powierzenia lub dalszego powierzenia przetwarzania danych osobowych, przygotowaną na wzorze Centrum;
 - 3) w przypadku udostępnienia danych osobowych podpisać umowę udostępnienia danych osobowych przygotowaną na wzorze Centrum.
4. Szczegółowe zasady powierzenia bądź udostępnienia danych osobowych wykonawcy zewnętrznemu zostały określone w Polityce Bezpieczeństwa Danych Osobowych NCBR (zasady weryfikacji, wzory).
5. Pracownicy wykonawcy zewnętrznego realizujący na rzecz Centrum prace w ramach zawartej umowy mogą przebywać na terenie Centrum pod nadzorem pracownika Centrum lub pracowników ochrony obiektu.
6. W przypadku, gdy zlecenie będzie wykonywane po godzinach pracy Centrum lub w dni wolne od pracy, kierownik komórki organizacyjnej Centrum (dalej jako: „kierownik KO”) bezpośrednio odpowiedzialny za wykonywane zlecenie musi zgłosić ten fakt do Działu Administracji i Zakupów (dalej jako: „DAZ”), który wystawia zlecenie na wykonanie prac i przekazuje informację o terminie i zakresie wykonywanych prac do administracji obiektu oraz zawiadamia ochronę obiektu.
7. W zleceniu należy podać:
 - 1) nazwę wykonawcy zewnętrznego;
 - 2) zakres wykonywanej pracy;
 - 3) termin wykonania (data, godzina);
 - 4) imię nazwisko oraz numer dokumentu tożsamości pracowników wykonawcy zewnętrznego wykonujących prace;
 - 5) imię nazwisko oraz numer telefonu osoby nadzorującej prace ze strony Centrum;

- 6) numery rejestracyjne pojazdów – w przypadku konieczności wyrażenia zgody na ich wjazd na parking.
8. Klucze do pomieszczeń wydaje pracownik DAZ.

4. Nadawanie, zmiana bądź odebranie uprawnień

1. W przypadku konieczności dostępu wykonawców zewnętrznych do Systemu Informatycznego NCBR zakres uprawnień przydziela się adekwatnie do przedmiotu zawartej umowy oraz zakresu powierzonych/udostępnionych danych osobowych (jeśli takie powierzenie/udostępnienie ma miejsce).
2. Osoba ze strony wykonawcy zewnętrznego, wskazana w umowie jako odpowiedzialna za jej realizację, powinna:
 - 1) przekazać do Centrum listę użytkowników wykonawcy zewnętrznego mających mieć dostęp do Systemu Informatycznego NCBR wraz ze wskazaniem wymaganych uprawnień;
 - 2) na bieżąco aktualizować listę użytkowników wykonawcy zewnętrznego, o której mowa powyżej.
3. Rejestrowanie i wyrejestrowanie użytkowników zewnętrznych z Systemu Informatycznego NCBR oraz nadawanie, zmiana i odebranie uprawnień jest realizowane przez pracowników Działu Systemów Informatycznych (dalej jako: „DSI”).
4. Z wnioskiem do DSI o nadanie, zmianę i odebranie uprawnień do Systemu Informatycznego NCBR występuje kierownik KO lub pracownik przez niego wyznaczony odpowiedzialny za realizację umowy z wykonawcą zewnętrznym.
5. Zakres uprawnień musi być uzgodniony z Inspektorem Ochrony Danych (dalej jako: „IOD”).
6. Podczas rejestracji użytkownika zewnętrznego nadawany jest unikalny identyfikator użytkownika (login) oraz ustawiane jest hasło tymczasowe niezbędne do logowania po raz pierwszy do Systemu Informatycznego NCBR.
7. Kierownik KO lub pracownik przez niego wyznaczony odpowiedzialny za realizację umowy z wykonawcą zewnętrznym informuje wskazane przez wykonawcę zewnętrznego osoby o nadaniu, zmianie i odebraniu uprawnień oraz o przydzielonych danych uwierzytelniających do Systemu Informatycznego NCBR.

5. Metody i środki uwierzytelniania

1. Dostęp do Systemu Informatycznego NCBR jest możliwy wyłącznie poprzez podanie prawidłowego identyfikatora (loginu) i hasła przyznanego użytkownikowi podczas procesu nadawania uprawnień.
2. Polityka haseł dostępu użytkowników wykonawcy zewnętrznego do Systemu Informatycznego NCBR podlega następującym zasadom:
 - 1) hasło składa się z minimum 8 znaków;
 - 2) hasło musi spełniać warunek złożoności polegający na występowaniu w nim: wielkiej i małej litery, oraz cyfry lub znaku specjalnego (np. !@#);
 - 3) rekomenduje się korzystanie z managerów haseł w celu stworzenia silnego hasła dostępowego;
 - 4) hasło musi być zmieniane nie rzadziej niż raz na 30 dni;
 - 5) kolejne hasła muszą być różne (zapamiętywanych jest minimum 6 ostatnich haseł);
 - 6) hasła należy przechowywać w sposób gwarantujący ich poufność;
 - 7) zabrania się udostępniania haseł innym osobom;
 - 8) zabrania się tworzenia haseł na podstawie:
 - a) cech i numerów osobistych (np. dat urodzenia, imion itp.),
 - b) sekwencji klawiszy klawiatury (np. qwerty, 12qwaszx),
 - c) identyfikatora użytkownika;
 - 9) zabrania się tworzenia haseł łatwych do odgadnięcia;
 - 10) logowanie anonimowe jest zabronione;
 - 11) uwierzytelnienie następuje wyłącznie po podaniu zgodnego hasła i powiązanego z nim identyfikatora (loginu);
 - 12) w przypadku pierwszego logowania użytkownik ma obowiązek zmiany hasła tymczasowego na właściwe, na znane tylko sobie;

- 13) w przypadku systemów, które nie wymuszają automatycznie cyklicznej zmiany hasła oraz nie kontrolują jego złożoności, obowiązkiem użytkownika jest zmiana hasła zgodnie z niniejszymi zasadami;
 - 14) użytkownik ponosi pełną odpowiedzialność za utworzenie hasła i jego bezpieczne przechowywanie;
 - 15) hasła nie mogą być ujawniane w sposób celowy lub przypadkowy oraz powinny być znane wyłącznie użytkownikowi;
 - 16) hasła nie powinny być przechowywane w formie dostępnej dla osób nieupoważnionych:
 - a) w plikach,
 - b) na kartkach papieru w miejscach dostępnych dla osób trzecich,
 - c) w skryptach,
 - d) w innych zapisach elektronicznych i papierowych, które byłyby dostępne dla osób trzecich.
3. W przypadku podejrzenia ujawnienia haseł osobie nieupoważnionej, hasła muszą być natychmiast zmienione przez użytkownika, a fakt ten zgłoszony pracownikowi Centrum odpowiedzialnemu za realizację umowy.
 4. Hasło utrzymuje się w tajemnicy również po upływie jego ważności.
 5. Zmiany hasła dokonuje użytkownik (w przypadku, gdy użytkownik zapomniał hasła, DSI ustawia hasło tymczasowe użytkownikowi z wymuszeniem jego zmiany podczas pierwszego logowania).
 6. Hasła nie powinny być przekazywane ani przesyłane za pomocą telefonu, faksu ani poczty e-mail w formie jawnej.

6. Dostęp zdalny

1. DSI prowadzi wykaz osób i wykonawców zewnętrznych posiadających zdalny dostęp do zasobów Systemu Informatycznego NCBR.
2. Zdalny dostęp wykonawców zewnętrznych, możliwy jest tylko po spełnieniu warunków wymienionych w niniejszym dokumencie.
3. Zdalny dostęp wykonawców zewnętrznych realizowany jest za pomocą systemu do zarządzania kontami uprzywilejowanymi, a sesje związane ze zdalnym dostępem są nagrywane.
4. Zdalnego dostępu udziela się na zasadach i na czas określony zapisami umowy z wykonawcą zewnętrznym.
5. Kierownik KO lub pracownik przez niego wyznaczony odpowiedzialny za realizację umowy z wykonawcą zewnętrznym wnioskuje do DSI o umożliwienie dostępu zdalnego użytkownikom zewnętrznym.
6. Zakres zdalnego dostępu może zostać ograniczony lub zwiększony po przeanalizowaniu potrzeb określonych zapisami umowy z wykonawcą zewnętrznym.
7. W ramach zdalnego dostępu do zasobów Systemu Informatycznego NCBR zabrania się wykonawcy zewnętrznemu:
 - 1) trwale usuwać dane;
 - 2) przeprowadzać jakiegokolwiek operacje na dyskach mogące prowadzić do ich uszkodzenia lub utraty danych, w szczególności ich formatowania.
8. Dla środowisk produkcyjnych (oddanych do eksploatacji) wykonawca zewnętrzny realizujący zdalne prace w Systemie Informatycznym NCBR, przed przystąpieniem do nich przedstawia, wraz z oceną ryzyka, zakres zaplanowanych czynności.
9. Przedstawiciel wykonawcy zewnętrznego, przystępując do czynności, które w konsekwencji mogą doprowadzić do zniszczenia danych, musi poinformować przedstawiciela Centrum, wskazanego w umowie, o możliwym ryzyku i dopiero po uzyskaniu akceptacji rozpocząć prace.
10. Pracownik Centrum przed przekazaniem wykonawcy zewnętrznemu informacji na temat zgody lub jej braku konsultuje się z DSI oraz Działem Bezpieczeństwa (dalej jako: „DB”), a jeśli dotyczy to danych osobowych także z IOD.
11. Akceptacja lub odmowa wykonania czynności objętych ryzykiem utraty danych wymaga zachowania drogi służbowej, np. wysłania informacji w postaci e-mail.
12. Scenariusz zaplanowanych do wykonania prac w środowisku produkcyjnym powinien zawierać nw. informacje:
 - 1) kto będzie prowadził prace;

- 2) kiedy prace będą prowadzone;
 - 3) przewidywany czas trwania prowadzonych prac;
 - 4) zakres wykonywanych prac;
 - 5) informację czy wymagana jest przerwa w pracy użytkowników Centrum;
 - 6) potencjalne ryzyka związane z podejmowanymi czynnościami.
13. Wykonywanie prac polegających na standardowej obsłudze serwisowej lub prac nad rozwojem Systemu Informatycznego NCBR będącego w fazie wdrażania nie wymaga każdorazowego ustalenia z Centrum warunków realizacji wykonywanych czynności.
 14. Zabrania się wykonawcy zewnętrznemu podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do penetrowania zasobów teleinformatycznych Centrum, chyba, że czynności te dotyczą realizacji umowy, której przedmiot obejmuje przeprowadzenie testów bezpieczeństwa, testów penetracyjne, itp.
 15. Każdorazowe przeprowadzanie przez wykonawcę zewnętrznego testów bezpieczeństwa lub testów penetracyjnych wymaga uzyskania zgody DSI oraz DB.
 16. DSI ogranicza zasoby dostępne dla sesji zdalnej do niezbędnego minimum, chyba, że wymagałoby to rozległej ingerencji w konfigurację urządzeń dostępowych.
 17. DSI ustala wymagane zasoby zdalnego dostępu dla wykonawcy zewnętrznego.
 18. Wykonawca zewnętrzny zobowiązuje się do wykorzystywania tylko i wyłącznie uzgodnionych zasobów informatycznych, nawet, jeśli dostępne są inne niż wymagane do realizacji zlecenia.
 19. Na potrzeby realizacji zapisów umowy DSI może udzielić zdalnego dostępu do nw. środowisk:
 - 1) testowych;
 - 2) produkcyjnych;
 - 3) szkoleniowych.
 20. Zdalny dostęp do sieci Centrum dla wykonawców zewnętrznych możliwy jest tylko po podaniu adresów IP, które będą specjalnie dedykowane do pracy w systemach Centrum.
 21. Zabrania się wykonywania zdalnego dostępu z komputerów dostępnych publicznie np. kafejki internetowe, dworce, restauracje, bezprzewodowe sieci miejskie.

7. Zasady zabezpieczeń stacji roboczych

Do Systemu Informatycznego NCBR mogą być podłączane wyłącznie komputery i urządzenia zgodne z minimalnymi wymaganiami bezpieczeństwa, w szczególności:

- 1) system operacyjny posiada zainstalowane wszystkie dostępne aktualizacje zabezpieczeń;
- 2) w systemie operacyjnym zainstalowany jest system antywirusowy a jego sygnatury są aktualne;
- 3) w systemie operacyjnym firewall jest uruchomiony i posiada właściwą konfigurację;
- 4) zainstalowane na komputerze oprogramowanie pochodzi z zaufanych źródeł;
- 5) oprogramowanie jest zainstalowane zgodnie z postanowieniami umowy licencyjnej;
- 6) oprogramowanie nie narusza praw autorskich;
- 7) oprogramowanie nie narusza innych praw podmiotów trzecich.

8. Stosowanie zabezpieczeń kryptograficznych

1. W celu ochrony poufności przechowywanych oraz przesyłanych danych stosuje się zabezpieczenia kryptograficzne.
2. Zabezpieczenia kryptograficzne należy stosować:
 - 1) na dyskach twardych komputerów, w tym zwłaszcza komputerów przenośnych;
 - 2) na pendrive'ach i innych nośnikach danych;
 - 3) na nośnikach kopii zapasowych;
 - 4) na urządzeniach mobilnych;
 - 5) w tunelach VPN;
 - 6) w poczcie elektronicznej.
3. Zakres stosowanych rozwiązań kryptograficznych powinien obejmować minimum dane znajdujące się na nośnikach, które objęte są ochroną ze względu na wymagania związane z utrzymaniem poziomu poufności.
4. Poziom bezpieczeństwa dla rozwiązań kryptograficznych powinien obejmować:
 - 1) kontrolę transmisji danych wykonywanych w sieci przez użytkowników;
 - 2) szyfrowanie dysków twardych komputerów (RC5-1024 i AES-256);

- 3) szyfrowanie nośników przenośnych (wymiennych) (AES-256);
- 4) zarządzane w konsoli zarządzania regułami i politykami;
- 5) możliwość odzyskania z poziomu administratora hasła i danych;
- 6) integrację z domeną lub kontem użytkownika w systemie operacyjnym.

9. Reagowanie na incydenty

1. Każde naruszenie bezpieczeństwa informacji należy każdorazowo zgłaszać:
 - 1) do DB oraz do wiadomości do DSI w formie wiadomości e-mail za potwierdzeniem odbioru na adres: [incydent@ncbr.gov.pl oraz do wiadomości <https://jira.ncbr-local.lan/servicedesk/customer/portals>], z tematem wiadomości „*Naruszenie bezpieczeństwa informacji*”;
 - 2) do IOD jeżeli naruszenie dotyczy przetwarzania danych osobowych w formie wiadomości e-mail za potwierdzeniem odbioru na adres: [iod@ncbr.gov.pl] z tematem wiadomości „*Naruszenie ochrony danych osobowych*”.
2. W sytuacji gdy DB potwierdzi, że zdarzenie stanowi incydent naruszenia bezpieczeństwa informacji (dalej jako: „Incydent bezpieczeństwa”) wnioskuje do DSI o natychmiastowe odebranie uprawnień użytkownikom wykonawcy zewnętrznego, jednocześnie informując o tym fakcie osobę wskazaną do kontaktu ze strony wykonawcy zewnętrznego w zawartej umowie.
3. W przypadku potwierzonego Incydentu bezpieczeństwa DB wspólnie z DSI kontaktuje się z przedstawicielem wykonawcy zewnętrznego celem zabezpieczenia śladów tego naruszenia (np. logi systemowe).
4. W szczególnych sytuacjach, potwierzonego incydentu bezpieczeństwa Pełnomocnik ds. SZBI informuje organy ścigania oraz inne uprawnione podmioty (urzędy) o zaistniałej sytuacji. W przypadku naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych należy stosować Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych NCBR.
5. DSI we współpracy z DB oraz uprawnionymi pracownikami wykonawcy zewnętrznego usuwają skutki naruszenia bezpieczeństwa oraz wprowadzają dodatkowe zabezpieczenia (np. zmieniają konfigurację, itp.).
6. Każdy incydent bezpieczeństwa odnotowywany jest w rejestrze incydentów Centrum.
7. DB, po otrzymaniu informacji od DSI, na temat wpływu zaistniałego incydentu na bezpieczeństwo przygotowuje analizę i wydaje rekomendacje.

10. Postanowienia końcowe

1. Za nadzór nad przestrzeganiem postanowień niniejszego dokumentu odpowiada:
 - 1) ze strony wykonawcy zewnętrznego – uprawniony przedstawiciel tego podmiotu;
 - 2) ze strony Centrum – kierownik KO lub pracownik wskazany przez niego w umowie podpisanej z zewnętrznym wykonawcą.
2. W zakresie spraw związanych z bezpieczeństwem informacji nieuregulowanych w niniejszym dokumencie, obowiązują przepisy prawne.
3. Wszelkie projekty dokumentów wdrażające nowe, zmianę lub wycofanie obowiązujących uregulowań w zakresie związanym z bezpieczeństwem informacji wymagają uzgodnienia z Pełnomocnikiem ds. SZBI.